

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ

Ἐλέγη ὅτι ἂν ἡ Καμπανία δὲν εἶχε τοὺς οἴνους τῆς, θὰ ἦτο ἡ πτωχότερα ἐπαρχία τῆς Γαλλίας. Τοῦτο ἀναμφιβόλως δὲν στερεῖται ὑπερβολῆς, ἀλλὰ πάντως εἶνε ὁμολογούμενον ὅτι εἰς τοὺς βαρυτίμους οἴνους αὐτῶν ὀφείλουσι τὴν εὐδαιμονίαν των πολλὰ καμπανικὰ πολίχνη. Καὶ παράγουσι μὲν καὶ ἄλλαι τῆς Γαλλίας πόλεις ἀφθονίαν σταφυλῶν, γονιμωτάτων μάλιστα εἰς γυμνόν, ἀφ' οὗ διὰ τρίτης καὶ τετάρτης ἀκόμῃ πιέσεως δύναται νὰ παραχθῇ ἐξ αὐτῶν οἶνος· ἀλλ' ὁ οἶνος οὗτος, ὅστις φέρει καὶ αὐτὸς τὸ ὄνομα τοῦ καμπανίτου, τὸν λάρυγγα μόνον δύναται νὰ τέρψῃ—διότι εἶνε ὁμολογούμενως εὐγευστος καὶ γλυκὺς—ἀλλ' ὑπὸ ὑγεινῆν ἐποψὴν ἀποβαίνει βλαβερὸς.

Ἐν Καμπανίᾳ ἡ παρασκευὴ τοῦ οἴνου γίνεται ἐντὸς βαθῶν ὑπογείων θάλων, ὧν ἡ θερμοκρασία εἶνε ἀναγκαιῶς χαμηλὴ, δι' ἧ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς ἐργαζόμενοι ὑποφέρουσι μεγάλως. Διότι πρέπει νὰ ἀναλογισθῶμεν ὅτι κατὰ τὰ κινικὰ καύματα ὀφείλουσι οὗτοι μετὰ τὸ γεῦμα των νὰ κατέρχωνται εἰς τὴν ὑπόγειον αὐτῶν ἐργασίαν, τουτέστιν εἰς θερμοκρασίαν μόνον δέκα πέντε περίπου βαθμῶν ἄνω τοῦ μηδενικοῦ. Ὑπάρχει πρὸς τούτους καὶ μεγάλη ὑγρασία ἐντὸς τῶν ὑπογείων ἐκείνων. Οἱ τιτανοῦχοι τοῖχοί των εἶνε πράσινοι καὶ ἀποσταζοῦσιν ὕδωρ, ἐν διαστήματι δὲ μιᾶς ἢ δύο ὥρων αἰσθάνεται τις τὸ ἐνδυμα, ὅπερ φέρει, κάθυγρον, ὡς ἂν εἶχε διαμείνει ὑπὸ βροχῆν. Φαντάσθητε ἀκόμῃ ὅτι εἰς τὰ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ ἐκεῖνα ὑπόγεια τὸ ὥρα εἶνε λίαν ἀμυδρὸν καὶ ὅτι οἱ ἐν αὐτοῖς ἐργαζόμενοι εὐρίσκονται εἰς βάθος ἐκάτον καὶ τεσσαράκοντα περίπου ποδῶν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.

Οἱ ἐργάται ἀμείβονται καλῶς, παρέχεται δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ τὸ δικαίωμα νὰ πίνωσι τὴν ποσότητα ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ οἴνου, ὅση ἡδύνατο νὰ κορέσῃ τὴν ὀρεξίν των· ἀλλὰ βεβαίως ταῦτα δὲν εἶνε ἱκανὰ ὅπως ἀναγκάσωσι πολλοὺς νὰ ζητήσωσιν ἐργασίαν ἐντὸς τοῦ ὑπογείου ἐκείνου κόσμου, εἰς ὃν ὀφείλουσι νὰ διατρέθωσιν ἐννέα καὶ δέκα ὥρας καθ' ἡμέραν, τεθαμμένοι τοιοῦτοτρόπως μακρῶν τῶν ἀνθρωπίνων βλεμμάτων. Ἄλλως δὲν πρέπει νὰ λησμανήσετε ὅτι διατρέχουσι καὶ τινα κίνδυνον ἐκ τῆς ἐκρήξεως τῶν φιαλῶν.

Καθ' ὅλου εἰπεῖν, εἶνε προτιμότερον νὰ εἰνέτις ἀμπελοουργὸς παρὰ οἰνοποιός, τοῦλάχιστον εἰς τοὺς κατωτέρους βαθμοὺς τῶν δύο τούτων ἐπαγγελμάτων. Ἀξιοπίστοι Γάλλοι συγγραφεῖς βεβαιοῦσιν ὅτι «ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου εἶνε οὐ μόνον τὸ ἐπικερδέστερον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑγεινότερον τῶν ἐπαγγελμάτων» οἱ ἐπιδιδόμενοι εἰς ταύτην εἶνε υγιέστατοι καὶ εὐτεκνότεροι. Μεταξὺ δέκα πέντε κληρωτῶν καταγομένων ἐξ ἀμπελοφόρου διαμερίσματος δέκα κρίνονται ἱκανοὶ πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν ᾧ ἄλλαχού ἢ ἀναλογία εἶνε δέκα μεταξὺ εἴκοσι πέντε». Ἐν Λαγκεδόκῃ κυκλοφορεῖ εἰσέτι παλαιὰ τις παροιμία λέγουσα: «Ἡ ἀμπέλος γεννᾷ πολλὰ φύλλα

καὶ περισσότερα σολδία· ἀπὸ φύλλα ὅμως καὶ σολδία μαζί γεννᾷ περισσότερα τέκνα». Πράγματι ἀρκεῖ τις νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἐργατῶν οἴτινες, φέροντες τὸν ἀπλούστατον κυανοῦν χιτωνίσκον των, ἀσχολοῦνται εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ξηροῦ ἐδάφους τῶν ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν ὀρέων τῶν Rheims φουμένων ἀμπελώνων, ὅπως πεισθῇ ὅτι εἶνε ὠραῖοι ἄνδρες. Διάγουσι θαυμάσια. Τὸ αὐτὸ δὲ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τῶν γυναικῶν καὶ κορασιδῶν αἵτινες βοηθοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν των.

Πλείστοι ἐκ τῶν ἐπισκεπτομένων τὸν τόπον πιστεύουσιν, ἅμα τῇ ἀφίξει των, ὅτι θὰ ἴδωσι τὰς φιάλας τοῦ καμπανίτου πληρούσας τὰς ἀγυῖας καὶ δὲν θὰ ἀκούωσιν ἄλλο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἢ τὸν ἦχον ἐκποματιζομένων φιαλῶν. Ἄλλὰ ὁ ὑπολογισμὸς των εἶνε πολὺ ἀπατηλός. Τῇ ἀληθείᾳ οἱ Rheims εἶνε φυλήσυχος παλαιὰ πόλις, τῆς ὁποίας ἡ φήμη εἶνε κυρίως ἡ αἰτία ἢ προκαλοῦσα τὴν περιέργειαν τοῦ ταξειδιώτου. Ἐκ τοῦ μητροπολιτικοῦ αὐτῆς ναοῦ οὐδόλως θὰ συνεπέρινέ τις ὅτι εὐρίσκεται ἐν Καμπανίᾳ. Ὁ ναὸς οὗτος, θαῦμα γοθτικῆς τέχνης, μεταφέρει τὸν θεατὴν μακρὰν, πολὺ μακρὰν τῶν σκέψεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ μονοπάλιον καὶ τὰ τιμολόγια τῶν οἴνων ἐν γένει. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πτηνὰ ἵπτανται πέριξ τῶν πολλαχού κατεστραμμένων καὶ ἠκρωτηριασμένων ἀγαλμάτων τῶν κοσμοῦντων τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ πρόσοψιν· ἡ σοβαρὰ δὲ τῶν κωδῶνων συναυλία ἀκούεται ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὑπεράνω τῶν ἐρυθροβαφῶν παλαιῶν καὶ νέων θάλων τῆς πόλεως, πρὸς μεγάλην ἐνόχλησιν ἐκείνων οἴτινες ἤθελον τολμήσῃ νὰ ἐνοικιάσωσι δωμάτια εἰς γειτονικὰ τοῦ ναοῦ ξενοδοχεῖα. Ἡ πόλις εἶνε ἔδρα τοῦ ἀνωτάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἄρχοντος τῆς Γαλλίας. Τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον συνέχεται μετὰ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευράν, ἐπιβλητικῶς δὲ παραστήματος θυρωρὸς φυλάττει τὴν εἴσοδον αὐτοῦ. Ἡ μεταξὺ ἐκκλησιαστικοῦ λειτουργοῦ καὶ καμπανίτου οἴνου ἀντίθεσις εἶνε τῇ ἀληθείᾳ μεγίστη· ἀλλ' ὅμως δὲν θὰ θεωρήσῃ τις καὶ καθ' ὅλοκληρίαν ἀνάρμοστον νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει· ὁ ἀνώτατος τῆς ἐκκλησίας ἄρχων καὶ ὁ εὐγενέστατος τῶν οἴνων τῆς Γαλλίας, ἂν ἀναλογισθῇ ὅτι ἀκριβῶς εἰς τὴν ὑπομονὴν καὶ τὸν ἐξησκημένον λάρυγγα τῶν παλαιῶν μοναχῶν ὀφείλομεν οὐ μόνον τὴν ἀρχὴν τοῦ καμπανίτου, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν πλείστων ἄλλων ἐκλεκτῶν οἴνων τοῦ τόπου. Οἱ ἀναχωρηταὶ οὗτοι ἐπέδιδοντο τὸ πάλα εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν δερμάτων καὶ εἰς τὴν ἀρτοποιίαν. Ἐβεβαίουντο ὡσαύτως περὶ τῶν ἰδιοτήτων των ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των ἀγρῶν καὶ ἐβεβλήθησαν τὰς σταφυλάς δι' ἐμβολιασμοῦ καὶ ἐπιμελεστάτης καλλιέργειας. Κατόπιν δὲ ἡ πείρα καὶ ἡ εὐκαιρία, ἣν διέθετον εἰς τὴν ἐξασκούμενην των πειραμάτων των, τοὺς ἐδίδαξε πῶς ὁ οἶνος ἡδύνατο νὰ παρασκευασθῇ κάλλιστα καὶ ἀποθηκευθεῖς νὰ καταστῇ τέλειος διὰ τοῦ χρόνου.

Δὲν πρέπει ἐν τούτοις νὰ ὑποθεθῇ ὅτι τὸ ἀφρώδες τοῦ καμπανίτου ὀφείλεται εἰς τεχνιτὰ μέσα· ἢ

χημική βοήθεια δὲν ἔχει τὸ μέρος τῆς ἐνταῦθα. Τὸ ἀφρώδες—καὶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τοῦτο—ἀποτελεῖ τὸν εἰδικὸν χαρακτῆρα τῶν σταφυλῶν τῆς Καμπανίας. Ὁ τρόπος δὲ καθ' ὃν μεταχειρίζονται ταύτας κατὰ τὸν τρυγητὸν ἀναπτύσσει τὸ προσὸν τοῦτο. Συλλέγεται λοιπὸν ὁ καρπὸς μετὰ μεγίστης προσοχῆς, ἀπορριπτομένων τῶν βεβλαμμένων καὶ ὑπὲρ τὸ δέον ὠριμασμένων σταφυλῶν, καὶ πιέζεται ἀμέσως, ἐν ᾧ ἀκόμη εἶνε δροσερός. Εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς πόλεως δὲν ὑπάρχουσι μυστικά, ὅπως εἰς τὰ τῶν Βενεδικτίνων τῆς Σαρτρέζ. Πᾶς τις δύναται νὰ καταρτίσῃ ἀμέσως κατὰστημα οἰνοποιίας μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν του—ἀρκεῖ νὰ διαθέτῃ χρηματικὸν κεφάλαιον ἐνὸς περίπου ἑκατομμυρίου φράγκων καὶ νὰ ἔχῃ ἄπειρον ὀσὶν ὑπομονῆς. Ἄλλ' ὅμως εἶνε λίαν δύσκολον νὰ εὕρῃ οὗτος τὴν σήμερον διαθέσιμα ὑπόγεια καταστήματα, ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα ἅτινα οἱ μεγάλοι οἰνοπαραγωγοὶ Πομμερῦ, Γουλὲ καὶ ἄλλοι ἐκλήρονόμησαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ εἶνε τὰ μόνα κατὰλληλα διὰ τὸσον ἰδιότροπον οἶνον, οἷος ὁ καμπανίτης. Διότι πρέπει νὰ φυλάσσεται οὗτος εἰς μέρη ὅπου νὰ εἶνε παντελῶς ἀκίνητος καὶ ὅσον τὸ δυνατόν μακρὰν τοῦ κλονισμοῦ ἢ μᾶλλον τοῦ τρόμου τοῦ ἐδάφους τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς υπεράνω γρανιτικῶν λιθοστρωτῶν συγκοινωνίας. Εἰς βάθος πλέον τῶν ἑκατὸν ποδῶν τοικιῦτη ἀσφάλεια κατὰ τῆς διαταράξεως τοῦ οἴνου δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ἐπαρκής. Ἄλλὰ προφανῶς ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς τοῦτο ἀνασκαφὴ μιλίων ὀλοκλήρων δὲν δύναται νὰ γείνη ἄνευ μεγάλων δαπανῶν. Πλὴν τούτου εἶνε ἐπάναγκες νὰ ἔχῃ τις μόνιμον δύναμιν παρὰ τῷ τραπεζίτη του, τουτέστι καλὸν ἰσολογισμόν, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀντιμετωπίξῃ τὴν καταδρομὴν τῶν ἀτυχῶν ἐτῶν.

Ἐκ τῶν διαφόρων οἰνοπαραγωγικῶν ἐργοστασίων τῶν Rheims τὸ τοῦ οἴκου Πομμερῦ διεγείρει ἴσως περισσότερον τὸν θαυμασμόν τῶν ἐπισκεπτομένων. Κατέχει τοῦτο εὐρείαν περιφρακτὸν ἑκτασιν γῆς ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τῆς πόλεως, τὰ ἀπαστρέφοντα δὲ ἐρυθροβαφῆ οἰκοδομήματά του μαρτυροῦσι περὶ τοῦ πλούτου τοῦ θησαυρισθέντος ἐκ τῆς βιομηχανίας τοῦ καμπανίτου. Ἐν τῇ αὐτῇ συναντᾷ τις φορτηγούς ἀμάξας πλήρεις κιβωτίων προωρισμένων διὰ τὰ τέσσαρα πέρατα τοῦ πολιτισμένου κόσμου—ἀπόδειξις τῆς ὀλονὲν ἀύξανόμενης ἐκτιμῆσεως τοῦ καμπανίτου κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα.

Πεντακόσιοι πεντήκοντα περίπου ἄνθρωποι εὐρίσκουσι ἐργασίαν ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ. Ἡ ἐργασία δὲ εἶνε πολλαπλῆ. Ὁ εὐπροσθήγορος ἀρχιπριμελητῆς τῶν ὑπογείων, ὅστις δέχεται τοὺς ἐπισκέπτας ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ, θεωρεῖται ἀπέναντι τῶν νεαρῶν ἐργατῶν τοῦ καταστήματος ὡς πρόσωπον ἀπείρου ὑπολήψεως, ἴσταται δὲ τὸσον ὑπεράνω αὐτῶν, ὅσον αὐτὸς ὁ Πρῶεδρος τῆς Δημοκρατίας. Καὶ ὅμως κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὁμοιάζει ἀκριβῶς πρὸς ἄνθρωπον ὅστις σὰς λαμβάνει ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ σὰς δίδει κηρίον πρὸς φωτισμὸν τῆς ὁδοῦ, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ κατέλθετε εἰς τὰ βᾶθη ἀνθρωκωρυγείου. Καὶ φέρει μὲν τὸν πατροπαράδοτον κυανοῦν χιτωνίσκον, ἀλλ' ὅμως βραχεῖα συνδιάλεξις

μετ' αὐτοῦ σὰς κάμνει νὰ ἐννοήσετε ὅτι εἶνε ἄνθρωπος μὲ ἀνατροφὴν. Εἰς τοῦτο δὲ ἀναμφιβόλως συμβάλλεται καὶ ὁ κύκλος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναστρέφεται. Ἐπὶ τῶν τοίχων εἰσὶν ἀνηρημένα: τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐξαιρετοὶ εἰκόνες, ὧν ἡ ἀξία ἀνεγνωρίσθη εἰς παρισίνας ἐκθέσεις. Ἐπειτα μήπως δὲν καλεῖται οὗτος ἡμέραν παρ' ἡμέραν νὰ περιποιηθῇ πρόσωπα κατέχοντα διακεκριμένην ὀπωσθήποτε θέσιν, ὡς μαρτυρεῖ τὸ παρ' αὐτῷ φυλαττόμενον βιβλίον τῶν ἐπισκεπτῶν; Ἀμερικανοὶ κεφαλαίουχοι, ἄγγλοι πολιτευταί, ρῶσσοι πρίγκιπες καὶ ζῶηροὶ παρισίνοι δημοσιογράφοι καταλέγονται μετὰ τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὸν καθ' ἑβδομάδα ξένων. Ἐπιτελεῖ δὲ πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας τὸ ἔργον του, νὰ τέρπῃ δηλ. τοὺς ἐπισκέπτας διὰ τῆς συναναστροφῆς του ἐπὶ ἡμίσειαν συνήθως νὰ βοηθῆται μεγάλως εἰς τοῦτο ὑπὸ τῶν φιαλῶν τοῦ καμπανίτου, ὧν τινες ἐκπωματίζονται, ὅπως ἐπισφραγίσωσι πρακτικῶς τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ἐπισκέπτου. Αἱ ἐτήσια ἀπολαβαὶ τοῦ ἀξιολόγου ἀρχιπριμελητοῦ εἶνε πενήκοντα περίπου χιλιάδες φράγκων. . .

Εὐρίσκεσθε ἤδη εἰς τὸ ἐπάνω μέρος μακρᾶς κλίμακος ἀγούσης ἀπὸ τοῦ ἰσογείου πατώματος εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, ὅπου αἱ φιάλαι τοῦ οἴνου παρατάσσονται εἰς ὀλόκληρα τετραγωνικὰ μίλια. Τὸ ἐν τῇ αἰθούσῃ μέγα ἀποτύπωμα κινεζικῆς παγόδας, πρὸ τοῦ ὁποίου διερχεσθε κατὰ τὸν δρόμον σας, δὲν ἔχει μυστικὴν σχέσιν μετὰ τῆς οἰνοποιίας οὔτε μετὰ τῆς οἰνοποιίας. Χρησιμεῖ ἀπλῶς ὡς κόσμος τοῦ καταστήματος, ὅπως αἱ ἐν τῇ ἐπάνω αἰθούσῃ εἰκόνες.

Ὅμοιαις φύσεως εἶνε καὶ τὰ θαυμάσια λίθινα συμπλέγματα, ἅτινα συναντᾷ ὁ ὀφθαλμὸς εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐκ τῶν στοῶν. Εἶνε ἔργα ἐγγωρίου καλλιτέχνου, ἐφιλοτεχνήθησαν δὲ πάντα ἐντὸς τῆς τελευταίας δεκαετίας. Τὰ συμπλέγματα ταῦτα ἐμποιοῦσι ζῶηροτάτην ἐντύπωσιν. Οὐδόλως δὲ παραβλάπτουσι τὴν φήμην τοῦ καλλιτέχνου, ἂν σημειώσωμεν ὅτι ἐπληρώοντο μετὰ τὴν ὥραν διὰ τὴν ἐργασίαν του, ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης πωματιζῶν φιάλας.

Ἀπὸ μιᾶς αἰθούσης μεταβαίνομεν εἰς ἑτέραν μὲ φιάλας πάντοτε παρατεταγμένας καθ' ὅλον τὸ διάστημα. Ἐνικρυθὸν ὁ ὀφθαλμὸς προσβάλλεται ὑπὸ δαφιλῶν ἀκτίνων φωτός, ὅπερ εἰσδύει εἰς τοὺς θόλους δι' εὐρέος καθέτου κοιλώματος κατεσκευασμένου ἐντὸς τοῦ βράχου.

Καὶ οἱ ἐργάται δὲ αὐτοὶ ἀσθενῶς διακρίνονται εἰς τοὺς διαδρόμους· τούτων ἄλλοι μὲν ἀσχοιοῦνται εἰς τὴν ἀναστροφὴν τῶν φιαλῶν, ὅπως ἀνέλθη ἡ ὑποστάθμη πρὸς τὸ πῶμα, ἄλλοι φέρουσι κἀνίστρα ἐκ τοῦ ὠριμασθέντος οἴνου εἰς διαμέρισμά τι ἐν τῷ ἄνω πατώματι, ἐνθα ἐγκλιεῖνται εἰς κιβώτια, καὶ ἄλλοι ἀκόμη ἀσχοιοῦνται εἰς τὴν ἀπόρριψιν τῆς ὑποστάθμης, ἥτις ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ οἴνου. Ἡ τελευταία αὕτη ἐργασία ἀπαιτεῖ ἐπιτηδειότητα, ἣν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὁ τυχών. Διότι τινὲς τῶν ἐργατῶν εἶνε τοσοῦτον ἀδέξιοι, ὥστε ἀφαιροῦντες τὸ πῶμα καὶ τὴν ὑποστάθμην ἀφίνουσι νὰ χυθῇ μετ' αὐτῶν καὶ ἰκανή

ποσότης ἐκ τοῦ διαυγοῦς ποτοῦ. Καί εἰς μίαν μὲν φιάλην μεταξὺ πεντήκοντα δὲν βλάπτει τοῦτο, ἀλλ' ὑπάρχουσι δέκα καὶ πέντε περίπου ἑκατομύρια φιαλῶν ἐν τῇ μεγάλῃ σειρᾷ τῶν ὑπογείων, ἐκάστη δὲ φιάλη πρέπει νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης. Διὰ τοῦτο ὁ ἐπιτηδεῖως ἐκτελῶν αὐτὴν ἐργάτης θεωρεῖται πολῦτιμος. Κόπτει οὗτος τὸν θώμαγγα, ἀπορρίπτει τὴν συσσωρευθεῖσαν ὕλην καὶ μεταβιβάζει τὴν φιάλην εἰς τὸν παρακείμενον ἐργάτην, ὅστις ἀπογεμίζει αὐτήν. Πάντα δὲ ταῦτα γίνονται ἐντὸς ἐνὸς ἢ δύο λεπτῶν τῆς ὥρας. Κατόπιν ἡ φιάλη πωματίζεται διὰ μηχανῆς, διὰ τελευταίαν ὁρᾶν μεταβιβάζεται εἰς ἄλλον ἐργάτην, ὅστις τὴν ἀσφαλίζει διὰ σύρματος, καὶ ἐκεῖθεν μεταφέρεται κανονικῶς εἰς τὸν ἄνω ὄροφον, ὅπως κοσμηθῇ διὰ κομποῦ μεταλλικοῦ καλύμματος, τεθῆ ἔπ' αὐτῆς ἡ ἐπιγραφὴ καὶ ἀποσταλῆ ἐκεῖ ὅπου θὰ ἐκτελεσθῇ τὸν προορισμὸν τῆς.

[Chamber's Journal].

Λ.

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου,

Πολὺς θόρυβος εἶχε γίνῃ τότε γιὰ τὸ νεοφώτιστο. Παλληκάρια ὡς εἰκοσιπέντε χρόνων, ἤρθεν ἀπὸ τὴν Σύριον. Ξέφυγεν ἀπὸ τὸ πατρικὸν του σπιτί, κούφτηκε σ' ἕνα καράβι δικό μας ὅσο νὰ πατήσῃ χῶμα ἑλληνικόν, εἶδε κ' ἔπαθε. Τὰ Προξενεῖα σὲ κίνησεν ἤθελεν σάνει καὶ καλὰ οἱ δικοὶ του νὰ τὸν πάρουν· οἱ δικοὶ μας τότε κρατοῦσαν ἀπὸ τὰ δόντια τὸν ἐκρυσαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ σὰν πολῦτιμο λάφυρο, προορίζονταν γιὰ χάρη του χίλιων εἰδῶν προφάσεις. Τέλος πάντων τὸν ἐδέχτηκεν ἡ Σύρα. Προτοῦ νὰ βγῇ στὴ γῆ τῆς, ἡ φήμη τὴν εἶχε διαλαλήσει ἐκεῖ τὴν ἰστορίαν του. Ἡ Παναγία, ἔλεγον, τότε φώτισε τὸν ἄνθρωπον. Γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη πάθειεν ὅτι πάθειεν. Εἶχεν ὅλα τὰ καλὰ σ' ἄρχοντικὸν τοῦ πατέρα του. Ἀλλὰ τί τὰ ἤθελε τὰ καλὰ μπροστὰ στὸ μεγάλο, τὸ ἀτίμητο καλὸ ποῦ ὄνειρεῖονταν, μπροστὰ στὸ «χρυσελεφάντινον πύργον» τῆς ἀληθινῆς θεοσεκείας ποῦ θάμπωνε τὰ μάτια του, μὲ φῶς πλημυρίζε τὸ πνεῦμα του, κ' ἔκανε ν' ἀναγαλλιάξῃ ἡ ψυχὴ του καὶ ν' ἀκούῃ τὰ λόγια ἐνὸς γέρον παπᾶ, τοῦ παπᾶ ποῦ τὸν ἀντάμωνε κλεφτάτα καὶ τὸν ἐδασκάλει, — γλυκύτερ' ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τὸν παραδεισίων Οὐρί; Μ' ἀγκάλες ἀνοιχτές τὸ δέχτηκαν οἱ Συριοὶ τὸ παλληκάρι. Κατόπιν ποῖος νὰ τρέξῃ νὰ τὸ πρωτοῖδῃ, νὰ τὸ κενάρωσῃ γιὰ τὴν ἀπόφασί του, νὰ τοῦ δώσῃ θάρρος, νὰ τοῦ ἐγκοιμᾶσῃ τὴν ἀγάπῃ τοῦ Ἐδωγγελίου. Κ' οἱ παπᾶδες ὅλοι ἐκεῖ φιλοτιμήθησαν ποῖος νὰ τὸν κατηχήσῃ περισσότερο καὶ καλλίτερα κ' ἄλλος τοῦ μάθεινε τὸ «Πιστεῖον» καὶ ἄλλος τὸ «Πάτερ ἡμῶν», ἄλλος τοῦ ἐμῆνευε τοὺς Μακαρισμοὺς, ἄλλος λόγῳ τοῦ ἔβγαυεν ἀπάνον στὸ «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!» Ἀρχοντονομικῶδες καμμιὰ δεκαριά μέλιον ποῖος νὰ τοῦ γίνῃ ἀνάδοχος καὶ τέλος πάντων σ' ἕνα ἔπεισε ὁ κληρὸς, κ' ἦταν γι' αὐτὸν ὑπερήφανος. Τὰ βαφτίσια ἔγιναν στὸν καθεδρικὸν καὶ, πανηγυρικώτατα παρῶν ἦταν κ' ὁ Δεσπότης. Οἱ Συριοὶ καὶ τῆς Ἀθήνας οἱ ἐφημερίδες ἰστόρησαν τὴ γιορτὴ μὲ λαμπρότατα χρώματα καὶ κήρυξαν στὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὸ κατόρθωμα, θριαμβοῦ τῆς Χριστιανοσύνης. Ὁ νεοφώτιστος πῆγεν ὄνομα Χρῆστος ο. Τὴν ὥρα ποῦ βαφτίζονταν, ἔτυχε νὰ συναπαντηθοῦν ἀπόξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ἑνὸς τοκιστῆς ἀπὸ τοὺς πρώτους τοῦ τόπου κ' ἕνας ξένος ἄνθρωπος, ἐργατικὸς καθὼς φαίνονταν. Ὁ ξένος ρώτησε τὸν ἐντόπιον τί γίνονταν ἐκεῖ μέσα. Ὁ ἐντόπιος τοῦ εἶπε—καὶ τεντόνονταν κ' ἄστραφε ἀπὸ εὐχαρίστηση τὸ πρόσωπό του: — «Βαφτίζον τὸ νεοφώτιστο. Νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἀπολωλὼς ἦν καὶ ἐρέθη!»

Κι ὁ ξένος τοῦ ἀποκρίθηκε ἤσυχος: «Τὸ μόνο φώτισμα εἶνε κανεὶς νὰ μὴν στῆ θεοσεκεία τῶν πατέρων του».

Ἔτσι ἀπὸ ἕνα μῆνα τῆς Ἀθήνας οἱ ἐφημερίδες ἔγραψαν, σὲ μίαν ἀκουοῦλα, τὰ ἑξῆς: «Ἐν Σύρῳ ἐρέθη ἔξωθεν τοῦ τελωνεῖου νεκρὸς ἐξ Ἀσιτίας ὁ πρὸ τινος βαπτισθεὶς νεοφώτιστος Χρῆστος».

Ποῖος νὰ εἶχε δικίον; ὁ τοκιστῆς ἢ ὁ ἐργατικὸς;

Ο ΦΙΛΟΣ ΣΟΥ

ἈΝΑ ΤΟ ἈΣΤΥ

Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐγένετο ἡ ἐκκλῦσις τοῦ Λαχείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Μία ἡμέρα ἀκόμη συγκινήσεως καὶ αὐτὴ διὰ τὰς Ἀθήνας. Πόσαι εὐχαί, πόσαι ἐλπίδες, πόσα ὄνειρα! . . . Μὲ ποῖαν ἀπογοήτευσιν θὰ ἤκουσαν τὸν πρῶτον ἀριθμὸν ὅσοι δὲν τὸν εἶχαν καὶ πῶς θὰ ἐζήλευσαν τὸν ἕνα ἐκεῖνον, τὸν εὐνοούμενον τῆς Τύχης. . . Εἰς τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν στενοχωρίαν ἐβδομήκοντα χιλιάδες φράγκων, αἱ, δὲν εἶνε μικρὸν πρᾶγμα. Ἐξασφαλίζει κανεὶς τοῦλάχιστον ἕνα θέρους δροσερώτατον καὶ ἕνα χειμῶνα θερμώτατον, ἢ ἂν εἶνε ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐκεῖνων οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐξησφαλισμένην τὴν θερμοκρασίαν, ἀναχωρεῖ χωρὶς ἐνδοικισμοῦ πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τοῦ Σικάγου. . . Ἀλλ' ὁ εὐτυχῆς κάτοχος τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ δὲν ἐγνώσθη ἀκόμη καὶ ποῖος ἤξεύρει τί φρονεῖ περὶ τῆς ἀξίας καὶ τῆς χρήσεως τοῦ πλοῦτου!

+

Σπουδαίαν ἔλλειψιν τῆς πόλεως μας θάναπληρώσῃ ἡ αἴτησις, τὴν ὅποιαν σκοπεύει νὰ πευθύνῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Δῆμον ὁ κ. Μοντενέγρος, ὁ διευθυντῆς τοῦ γνωστοῦ παρ' ἡμῖν θηριοτροφείου, τὸ ὅποιον, ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἀπεθαύμασαν αἱ Ἀθηναί, μεταφέρει τώρα εἰς Πειραιᾶ. Ὁ κ. Μοντενέγρος σκοπεῖ νὰ ἐγκατασταθῇ ὀριστικῶς ἐν Ἑλλάδι καὶ νὰ ἰδρύσῃ ζωολογικὸν κήπον, τὸ ὅποιον θὰ πλουτίσῃ δι' ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν ζῶων, οὕτως ὅστε ἡ πρωτεύουσα ν' ἀποκτήσῃ ἕν ζηλευτόν, πληρὴς καὶ ὠραῖον ζωοτροφεῖον, μέλλον νὰ ποτελέσῃ σταθμὸν προόδου παρ' ἡμῖν. Ὁ κ. Μοντενέγρος θὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Δήμου ἢ νὰ προβῇ αὐτὸς ἰδίαις δαπάναις εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ θηριοτροφείου καὶ τὸν πλουτισμὸν του, ἀφιέρμενης αὐτῷ τῆς ἐπιβλέψεως καὶ διευθύνσεως τοῦ κήπου πρὸς δὲ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ, ἢ τὴν παροχὴν ὑποστηρίξεως παρὰ τοῦ δήμου καὶ τῆς κυβερνήσεως πρὸς διατήρησιν τοῦ κήπου, εἰς ὃν ἡ εἴσοδος θὰ ἐπιτρέπεται ἀντὶ ἑλαχίστου τιμήματος. Αἱ προτάσεις κρῖνονται συμπεφύρασαι καὶ εὐχόμεθα νὰ γείνωσιν ἀποδεκταί. Εἰς Ζωολογικὸς Κήπος καλὸς, εἶνε βεβαίως τὸ διδακτικώτερον καὶ ἐνταυτῷ διασκηδαστικώτερον τῶν δημοσίων θεματίων.

+

Μέθοδος ζωοποικτικῆ, τόσῳ γνωστῆ καὶ τετριμμένη, ὅσον καὶ ἡ διάσημος τοῦ πορτοφολίου, ἐξἠκολούθει νὰ κἀμνη θύματα. Αἱ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν τὸ ἑξῆς γεγονός: Εἰς παντοπώλῃν τινὰ παρὰ τὸ Γεράνιον